

ROZKAZ

MINISTRA VNITRA

Ročník 1954

V Praze dne 19. března 1954

Číslo 11

O B S A H : 43. Směrnice pro léčebně-preventivní péči, záznamnictví a výkaznictví při onemocnění příslušníků MV a VB tuberkulosou, pohlavními chorobami, zhoubnými nádory a hnisavými kožními záněty - vydání.

193 201

X 43

238/10-12.

Směrnice pro léčebně-preventivní péči, záznamnictví a výkaznictví při onemocnění příslušníků MV a VB tuberkulosou, pohlavními chorobami, zhoubnými nádory a hnisavými kožními záněty - vydání

Vydávám Směrnice pro léčebně-preventivní péči, záznamnictví a výkaznictví při onemocnění příslušníků ministerstva vnitra a veřejné bezpečnosti tuberkulosou, pohlavními chorobami, zhoubnými nádory a hnisavými kožními záněty a stanovím počátek jejich účinnosti dnem 1. března 1954.

Tyto směrnice se netýkají PVS, která se řídí směrnicemi čs. armády.

Vydáním těchto směrnic se ruší výnos č. 416-6-BP/12 ze dne 13. 2. 1950 o vedení záznamního listu luetického onemocnění.

Směrnice obdrží pouze zdravotnická zařízení ministerstva vnitra.

Č.j. Zs-078/10-54.

* Zrušeno dle R. MV č. 60/54 č. 137
a vydán Služební předpis MV-sbor-[-1].
str. Idaně.

Náměstek ministra vnitra :
plk. Jindřich K o t a l v. r.

Obdrží : ministr vnitra
náměstek ministra vnitra
zdravotnická správa MV
poliklinika MV
zdravotnická odd. správ MV, HS-PVS,
krajských správ a správy MV Jáchymov,
hospodářská správa MV.

S M Ě R N I C E

pro léčebně-preventivní péči, záznamnictví a výkaznictví při onemocnění příslušníků ministerstva vnitra a veřejné bezpečnosti tuberkulosou, pohlavními chorobami, zhoubnými nádory a hnisavými kožními zácěty.

Ú v o d.

1. Usnesení strany a vlády o opatřeních k dalšímu rozvoji našeho zdravotnictví ze dne 10.11. a 9.12.1952 ukládá všem zdravotnickým pracovníkům provádět účinná opatření v boji proti některým chorobám, které jsou celostátním zdravotnickým problémem.

Za účelem zlepšení a prohloubení léčebně-preventivní péče o příslušníky MV a VB s přihlédnutím k vyhlášce ministerstva zdravotnictví o ohlašovací povinnosti podle zákona č.158/49 Sb. o boji proti pohlavním nemocem /Úřední list I., část 265/51/, dále k oběžníku č.201/53 o přípravě a organizaci depistážní akce v boji proti ženské rakovině, oběžníku č.205/53 o směrnících boje proti hnisavým kožním onemocněním a k oběžníku č.635/53 o povinném hlášení, záznamnictví a výkaznictví v oboru nemocí kožních a pohlavních, Sbírkou oběžníků pro KNV, vydávám tyto směrnice :

I.

T u b e r k u l o s a .

2. Léčebně-preventivní péče o příslušníky nemocné aktivní formou tuberkulózy :

a/ Nepřetržitě vyhledávání aktivních forem tbc.

Lékaři MV jsou povinni při své každodenní zdravotnické činnosti iniciativně vyhledávat aktivní formy tuberkulosního onemocnění:

- 1/ při odvozech z náboru k MV
- 2/ prováděním pečlivých preventivních pololetních prohlídek příslušníků,
- 3/ prováděním měsíčních cílených prohlídek ohrožených příslušníků,

a to zejména důkladným prověřováním anamnesy rodinné, osobní, současné, sociální a pracovní, prováděním zodpovědných roentgenových prohlídek plic buď ve vlastním zdravotnickém zařízení, nebo při nedostatku odborné erudice v odborných zařízeních vojenské nebo státní zdravotní správy a cíleným sledováním celkového zdravotního stavu a zvláště tělesné váhy příslušníků pořízených součástí.

b/ Nepřetržitá prevence tuberkulosního onemocnění.

Náčelníci zdravotnických oddělení krajských správ ministerstva vnitra a hlavní lékaři součástí ministerstva vnitra jsou povinni plánovitými kontrolními prohlídkami příslušníků svěřených součástí shromažďovat neustále poznatky k prohloubení a k zka-

slušnému podle místa bydliště, eventuelně pracoviště nemocného příslušníka trojmo na tiskopise OÚNZ /příloha č.1/.

- b/ náčelníci součástí, které jsou v péči účastkového lékaře, zařídí, aby lékař krajské správy MV byl vždy včas uveden o onemocnění příslušníka aktivní formou tuberkulózy.
- c/ Příslušníci součástí MV jsou povinni ihned ohlásit svému náčelníkovi každé onemocnění rodinných příslušníků/aktivní formou tuberkulózy. Náčelník uvede o tom lékaře zdravotnického oddělení KS-MV.

5. Dokumentace tbc onemocnění :

- a/ Náčelníci zdravotnických oddělení krajských správ MV a hlavní lékaři součástí ministerstva vnitra vedou záznam o onemocnění a léčení aktivních forem tbc u příslušníků v knize Soupis neschopných služby /příloha č.2 Prozatímních směrnic pro dokumentaci ve zdravotnické službě MV/. Jako podklad pro tuto evidenci jim slouží potvrzení o diagnosách a jiná hlášení tuberkulosních odd. OÚNZ, lékařské zprávy tuberkulosních léčeben, zprávy náčelníků o tbc onemocnění příslušníků součástí, které jsou v péči účastkového lékaře, atd.
- b/ Každému příslušníku MV nebo VZ, který vyžaduje dispensární péči jako nemocný nebo ohrožený tuberkulosou, založí lékař krajského zdravotnického odd. MV /hlavní lékař/ evidenční kartu v kartotéce osob slabého zdraví /příloha č.4 Prozatímních směrnic pro dokumentaci/, ke které připojuje všechny doklady o povinném hlášení, léčení atd. V případech, kdy nebylo možno splnit ohlašovací povinnost, musí to na kartě poznamenat. Při vyřazení z kartotéky /přemístění, úchod atd./ poznamená na kartotéčním listě, jak zabezpečil kontinuitu léčebné a dispensární péče u těchto příslušníků.

6. Výkaznictví :

Lékaři zdravotnických oddělení krajských správ MV /hlavní lékaři/ vykazují početně případy tbc onemocnění zdravotnické správě MV v týdenním přehledu epidemické situace /příloha č.19 Prozatímních směrnic pro dokumentaci/.

V bodu 4/ oddílu I Měsíční informační zprávy /příloha č.20 Prozatímních směrnic pro dokumentaci/ provádějí lékaři zdravotnických oddělení KS-MV /hlavní lékaři/ rozbor nemcnosti tbc u součástí, uvedou provedená opatření.

Vždy do 15. dne prvního měsíce čtvrtletí hlásí souhrnně číselně krajskému hygienikovi /KHS/ počet případů aktivní tbc u příslušníků MV a VZ, vyskytnuvších se v uplynulém čtvrtletí, u kterých ze služebních důvodů nebylo možno splnit ohlašovací povinnost. Zmíní se o tom též v Měsíční informační zprávě.

II.

Pohlavní nemoci.

7. Komplexní boj proti pohlavním chorobám vyžaduje :

- a/ hospitalisaci všech čerstvých případů příjice,
- b/ soustředění ambulantní léčby pohlavních nemocí do ústavů národního zdraví, po případě do odpovídajících vhodných léčebných zařízení zdravotnické služby MV, respektive do zařízení zdravotnické služby ČSA,
- c/ dokončení depistáže všech ohrožených osob, zjištěných při akci PM,
- d/ provedení postupného a komplexního kontrolního vyšetření nemocných příjiců, kteří jsou v evidenci za posledních 10 let s ohledem na prevenci pozdních forem této nemoci,
- e/ zvýšení propagačně-osvětové činnosti, která má být zaměřena na včasné vyhledávání lékařské pomoci a na výchovu veřejnosti i nemocných s ohledem na nebezpečí pohlavních chorob.

Likvidace pohlavních chorob není myslitelná a proveditelná bez účinné pomoci celé sítě léčebně-preventivních zařízení státní zdravotní správy, zvláště však bez pomoci ošetřujících lékařů v terénu a to i lékařů zdravotnické služby MV, kteří plní v rámci celostátního zdravotnictví funkci závodních či obvodních lékařů v nejširším slova smyslu.

Je nutné, aby tito lékaři se stali rovnocennými partnery a spolupracovníky odborníků nemocnic se středisky i klinik. Úzký kontakt s odbornými odděleními kožními a pohlavními vede ke zvýšení jejich znalostí epidemiologie pohlavních nemocí, organizace protivenerického boje a prohloubení znalostí pathogenesy, kliniky a léčení pohlavních nemocí, ruku v ruce s poznáním method prevence včetně zdravotnické osvěty.

Kožním a pohlavním oddělením OÚNZ /KÚNZ/ event. polikliniky MV přísluší metodické vedení a permanentní konsultační spolupráce

Lékaři MV musí být systematicky a rychle informováni o všech pohlavně nemocných příslušnících svých součástí, kteří byli hospitalisováni, nebo aspoň propuštěni z nemocnice, nebo kteří jsou v ambulantní léčbě.

Lékaři musí věnovat obzvláštní péči třeba jen jedinému případu neléčené nebo špatně léčené příjice nebo kapavky. Každý takový případ je nebezpečím pro kolektiv a je proto kategorickým příkazem /zákon č.158/49 Sb./, aby při zjištění onemocnění příjice nebo čerstvou kapavkou bylo podáno povinné hlášení OÚNZ a provedeno depistážní šetření.

8. Léčebně preventivní péče o příslušníky MV nemocné pohlavními chorobami :

- a/ Nepřetržitě vyhledávání všech forem onemocnění pohlavními

chorobami.

Lékaři MV jsou povinni při své každodenní zdravotnické činnosti vyhledávat onemocnění pohlavními chorobami u příslušníků zvláště v rámci periodických preventivních prohlídek a v rámci měsíčních cílených prohlídek příslušníků součástí MV.

b/ Zajištění nepřetržité prevence onemocnění pohlavními chorobami, zejména zlepšením zdravotně-osvětové práce v boji proti šíření pohlavních nemocí ve spolupráci s útvarovými organizacemi KSČ a skupinami ČSM a umožňováním lepšího kulturního vyžití v rámci kolektivního života součástí. Zvláště z toho důvodu bude nutno, aby lékaři MV znali problematiku služby a způsob života součástí a iniciativně navrhovali svým náčelníkům opatření na zlepšení stavu.

9. Kompletní léčení pohlavních nemocí :

Platí obdobně ustanovení článku 3 těchto směrnic.

10. Ohlašovací povinnost :

Lékař MV je povinnen hlásit pohlavnímu odd. OÚNZ každého příslušníka, onemocnělého pohlavní nemocí při prvním vyšetření nebo ošetření nemocného v běžném kalendářním roce, bez ohledu na to, zda nemoc již byla v předešlých letech hlášena. Dále každého příslušníka, podezřelého z onemocnění pohlavní nemocí, zejména je-li označen jako zdroj nákazy a konečně každého příslušníka, který je ohrožen pohlavní nemocí.

Lékař MV zjistí-li sám na podkladě mikroskopického vyšetření pohlavní nemoc a zavede-li léčení, podává hlášení o pohlavní nemocí příslušnému OÚNZ a ručí za veškerou další evidenci a léčení nemocného a ohrožených osob dle zákona č. 158/49 Sb.

Hlášení se podává téhož dne, kdy lékař průkazně zjistil onemocnění PN a to na přelepsaném tiskopise OÚNZ /viz příloha/ i s uvedením zdroje a ohrožených osob, jako důvěrné v zalepené obálce. V ostatních případech - bez průkazného zjištění PN - odesílá lékař MV pacienta na odborné odd. OÚNZ a vyžádá si v každém případě potvrzení od uvedeného odd. o výsledku vyšetření /ať pozitivním či negativním/. Potřebná hlášení případné PN zařídí již odborné odd. PN OÚNZ samo.

Vzhledem k tomu, že u nemocných pohlavními nemocemi stále přetrvává tendence utajit onemocnění před ošetřujícím lékařem, ať jde z falešného strachu nebo z obavy před prozračením povahy onemocnělého představenému, je nutné, aby zdravotnické odd. MV bylo informováno o každém případě onemocnění PN u příslušníků MV a VB.

Náčelník zdravotnického oddělení KS MV zařídí proto s přednostou zdravotnického odd. KVV a krajským venerologem, aby ústřední evidence KVV plynule hlásila všechny případy PN u příslušní-

ků ministerstva vnitra a veřejné bezpečnosti na zdravotnické odd. KS-MV. Stejně nutno dojednat hlášení přerušeni léčení, když normální způsob pozvání pacienta-příslušníka MV a VB sociální pracovníci, nevede k cíli.

Ústřední evidence při KNV a ÚNV Praha bude hlásit onemocnění PN příslušníků MV a VB 4.oddělení polikliniky v Praze.

Příslušníci MV a VB jsou povinni při příznacích nebo při podezření z PN vyhledati vyšetření a ošetření u lékaře MV nebo na po-
hlavním oddělení OUNZ na základě poukázky k lékaři.

Při průkazně zjištěném onemocnění PN musí příslušníci MV a VB ošetřujícím lékaři vždy uvést jak příslušnost k MV, tak i místo bydliště a jsou povinni uvést jak zdroj, tak i ohrožené osoby.

Je-li nutné ze závažných služebních důvodů utajení některých údajů, sdělí příslušník tyto údaje jen náčelníku zdravotnického odd. KS-MV /hlavnímu lékaři/, který zařídí další potřebné.

11. Dokumentace pohlavních nemocí :

Není odchylek od ustanovení čl.5 těchto směrnic.

12. Výkaznictví :

Není odchylek od ustanovení čl.6 těchto směrnic.

III.

Z h o u b n é n á d o r y .

13. V zájmu včasného odborného léčení osob onemocnělých zhoubnými nádory a v zájmu řádné evidence těchto osob nařizuje vyhláška č.205/53 Ú.L. část/89 povinně hlásit :

- a/ každé oddůvodněné podezření na onemocnění zhoubným nádorem,
- b/ každé zjištěné onemocnění a každou recidivu onemocnění zhoubným nádorem,
- c/ každé úmrtí osoby nemocné zhoubným nádorem,
- d/ patologicko-anatomickou diagnosu ve všech případech, kdy byl zjištěn při pitvě zhoubný nádor, nebo nebyl-li pitevní nález v souladu s klinickou diagnosou, která zněla na zhoubný nádor.

Ohlašovací povinnost se vztahuje na všechny zhoubné nádory včetně nádorů mízních a krevetvorných tkání /č.200-205 Podrobné mezinárodní klasifikace nemocí/.

Hlášením je povinen každý lékař, který skutečností, podléhajících hlášení, zjistil.

14. Léčebně-preventivní péče o příslušníky MV a VB onemocnělé zhoubnými nádory :

a/ Nepřetržitě vyhledávání osob onemocnělých zhoubnými nádory. Lékaři MV jsou povinni prováděním důsledných preventivních pololetních prohlídek a měsíčních cílených prohlídek sledovat celkový zdravotní stav příslušníků součástí a pátrati po všech ranných známkách preakancerózních stavů a počínajících onemocnění zhoubnými nádory. Zejména je nutné provést depistážní akci v boji proti ženské rakovině /rakovina rodidel a prsu/ zajištěním cílených preventivních prohlídek příslušnic MV a VB v onkologických odd. krajských nemocnic nebo onkologických poradnách OÚNZ.

Tuto depistážní akci organizují lékaři MV s odvoláním na dohodu mezi MV a MZd o léčebné preventivní péči /RMNB č.38/53/ a s odvoláním na vyhlášku č.205/53 část.89 Ú.1. v dochodě a ve spolupráci s krajským odborníkem pro péči o ženy a s krajským odborníkem pro boj proti zhoubným nádorům příslušného KÚNZ.

b/ Zdravotnická osvěta v boji proti zhoubným nádorům. Celkový úspěch všech depistážních akcí v boji proti zhoubným nádorům závisí na účelné propagaci a na zdravotnickém uvědomování kolektivů a zvláště těch příslušníků a příslušnic, kteří mají být vyšetřeni. Poprvé účelem zdravotnické osvěty je povzbuzování příslušníků k ostražitosti a nikoliv k šíření strachu před zhoubnými nádory, musí se předvolávání příslušníků k cíleným preventivním prohlídkám dít velmi šetrně.

c/ Zajištění prevence onemocnění zhoubnými nádory. Lékaři MV jsou povinni provádět pravidelné kontrolní prohlídky dílen, autoparků a zvláště řidičů součástí MV s hlediska rizikovitosti zaměstnání a organisovati včasné preventivní prohlídky a včasné prošetření u příslušníků, chročených kancerogenními látkami ve spolupráci se služebními funkcionáři.

15. Komplexní léčení zhoubných nádorů :

Lékaři MV jsou povinni zajistit příslušníkům nemocným zhoubnými nádory nejkvalitnější léčebnou péči podle současného stavu lékařské vědy v zařízeních státní zdravotní správy, ve vojenských nemocnicích nebo v zařízeních zdravotnické služby MV.

16. Záznamnictví :

a/ Lékař MV a každý ošetřující lékař je povinen hlásit každé onemocnění /zhoubným nádorem /viz čl.13/ na tiskopise OÚNZ /příl. č.3/ trojnásobně onkologické stanice KÚNZ nebo onkologické poradně OÚNZ, příslušnému podle místa pracoviště.

b/ Splnění chlašovací povinnosti eviduje lékař MV pouze v Soupisku neschopných služby součástí.

V dalším není odchylek od ustanovení čl.5 odst.b/ těchto směrnic.

17. Výkaznictví :

Lékař MV provede v bodu 4 oddílu I Měsíční informační zprávy rozbor

nemocnosti zhoubnými nádory u podřízených součástí a zmíní se o provedených protipatřeních.

Vždy do 15. dne prvního měsíce čtvrtletí hlásí lékař zdravotnického odd. KS-MV souhrnně číselně krajské onkologické stanici počet případů onemocnění zhoubnými nádory, vyskytnuvších se v uplynulém čtvrtletí, u kterých ze služebních důvodů nebylo možno splniti ohlašovací povinnost jmenovitě a zmíní se o tom v Měsíční informační zprávě.

IV.

H n i s a v á k o ž n í o n e m o c n ě n í .

18. Velká část hnisavých onemocnění kůže a podkožního vaziva /pyodermie/ způsobuje pracovní neschopnost. Snížení množství těchto onemocnění, zvláště u příslušníků MV a VB, kteří vykonávají službu v dílnách, autoparcích a u řidičů lze docílití jen organizovanou péčí, která zejména spočívá v důsledně prováděné evidenci pyodermií u součástí MV, hygienických a protiepidemických i bezpečnostních opatřeních na pracovištích, v preventivních a léčebných opatřeních a ve zdravotnické osvětové práci.
- Lékaři MV musí u každého případu onemocnění podle možnosti pátrat po základní příčině onemocnění a tuto přesně specifikovat. Také u drobných traumat vyznačí způsob poranění /na př. říznutí, píchnutí, záděra/, způsob jejich ošetření, styk s organickými rozpustidly, s kyselinami a alkaliemi, vysokou teplotou prostředí, zvýšené pocení, maceraci vodou, znečištění kůže, prašné a nečisté prostředí, nedostatek možnosti čištění a umývání atd.
- Náčelníkům zdravotnických oddělení KS-MV /hlavním lékařům/ se ukládá provádět periodický průzkum rizikových pracovišť, kde je zvýšené nebezpečí vzniku hnisavých kožních onemocnění a provést na základě statistických dat rozbor nemocnosti příslušníků těchto pracovišť.
19. K odstranění příčin vzniku pyodermií je nutno pravidelně provádět :
- a/ opatření hygienická, protiepidemická a bezpečnostní. Tato opatření navrhuje a odpovídá za jejich provedení lékař MV ve spolupráci se svým představeným.
- Hygienická a protiepidemická a bezpečnostní opatření spočívají :
- 1/ ve vybavení pracoviště a v jeho udržování v čistotě, na př. v dostatku pracovního prostoru, v uklidu za práce i po práci, v žádoucí mechanisaci provozu, v zřízení ochranných štítů u strojů, ve správném osvětlení pracoviště, v časté výměně materiálu k utírání rukou atd.;
- 2/ v odstranění závad, které způsobují poranění, na př. v odstranění ostrých hran, třísek a drsnosti s povrchu pracov-

ních stoltů, ve včasné opravě nebo výměně vadného nářadí a jednotlivých částí strojů a ve včasné opravě nebo výměně obalů, s nimiž přichází pracující do styku;

- 3/ v ochraně pracujícího před přímým stykem jeho pokožky s olejem, s organickými rozpustidly a jinými škodlivinami a vodou /ochranným oděvem, ochrannou obuví, ochrannými doplňky oděvů, jejich úpravou, výměnou a pravidelným a včasným čistěním a praním na účet hospodářských orgánů MV/;
- 4/ v osobní hygieně pracujících, zejména v péči o čistění pokožky /dostatečným počtem sprch a umývání se zdravotně nezávadnou teplou vodou, přidělem dostatečného množství vhodných mycích prostředků, zřízením šaten/; zvláště je třeba dbát na pravidelné omývání při práci a po práci;
- 5/ v zajištění vhodného mastného krému po práci v provozech, kde je prokázáno riziko pyodermie;
- 6/ v péči o zajištění dostatku času k osobní hygieně v provozech se zvýšeným znečištěním;

b/ opatření preventivně léčebná :

- 1/ podle zjištěné rizikovosti je náčelník zdravotnického odd. povinen zařídit zřízení vhodné lékárničky první pomoci spolu s návodem, jak první pomoc nejvhodnějším způsobem poskytovat. Tento návod bude vyvěšen na všech pracovištích. Za udržování lékárničky v řádném stavu zodpovídá náčelník příslušného odd., který také zodpovídá za to, že všichni příslušníci budou seznámeni s pravidly první pomoci. Za řádné proškolení zodpovídá příslušný náčelník zdravotnického oddělení, za doplňování lékárničky zodpovídá zdravotník;
- 2/ k léčení hnisavých onemocnění se doporučují :
koupele a otlépávání horkým roztokem hypermanganu 1:5.000, mastí z 5-10% kyseliny salicylové nebo unq.saloxyli, sírový, nebo dentosírový zásyp;
při celkových známkách a při rozsáhlých nebo hlubších projevech jako hydrosadenitis, furunkl, karbunkl nebo incipientní flegmona léčení kombinací rtg. záření a penicilinové léčby, při panaritiích a flegmonách chirurgické ošetření;
při tom se osvědčuje Višněvského metoda,
u chronických pyodermií, na př. furunkulose, vyšetření interní a pátrání po fokální infekci;

c/ zdravotnicko-osvětová práce :

zdravotnicko-osvětová práce je nedělitelnou součástí boje proti hnisavým onemocněním kůže a podkožního vaziva. Lékaři ministerstva vnitra a zdravotníci musí využít všech možností osvětové práce jako přednášek, instruktáží, letáků, nástěnných

novin, plakátů, besed atd.

20. Záznamnictví :

Lékaři MV zaznamenávají onemocnění hnisavými chorobami kůže v Soupisu neschopných služby a podle potřeby v Seznamu osob slabého zdraví.

21. Výkaznictví :

Lékaři MV předkládají rozbor nemocnosti těmito chorobami s uvedením vyhlášených opatření v bodu 4 oddílu I Měsíční informační zprávy.

S e z n a m p ř í l o h :

Příl.čís.

1	Hlášení aktivní tuberkulózy
2	Hlášení podle zákona č.158/49 Sb.
3	Hlášení zhoubných nádorů

Tiskopis OÚNZ skl.č. N-580
Tiskopis OÚNZ skl.č. N-632
Tiskopis OÚNZ skl.č. N-687